

kje vidi — bombazasta tenčica ga je spodrinila, in, kaj moramo slišati! bahate se že s svilnatimi dežniki!

Požrešna iz sperviga skoz oknice v premožniši hiše povabljen gizdost predere derečimu potoku enaka skoz vrata in streho slamnate bajte, in gloda nad žulmi za srečo svojih unukinj marljivih prednikov. Zaslužek, ki se je nekdanj skerbno spravljal za potrebe življenja, ktere bolezin, starost in druge okolišine človeku prizadeti znajo, gré zdaj rakam žvižgat po mušlinu in tibetu, po svili in baržunu, po krajcih dražih ptujih, ne pa domačih Idriških.

Oj! kako smo žalostne slišati, da hčere nekdanjih varčnih Slovenk prodajajo matere žule za zlate in sreberne perstane, in da cveteči venec nedolžnosti in krotkosti že o hudi soparici ošabnosti zvenéti žuga!

Odgovorite nam: jeli more drugači biti? Pod svilno obleko prosta kmečka hči svoj terdi, pa pri vsem tem visoko častitljivi stan zatajuje; spod pa nosi po troje in še več kikelj pošterkanih, da je kakor mravlja, zgoraj tanjka, spodej široka! S tibetam in peruvjenam čevljarska spačena hči kopita in šila pridniga očeta zakriva! Lejte jo, kak se kaže in ponuja po mestu kerčmarjeva hči, vsa v svili in v zlatu — elò rokovice žlahne gospòde na rokah! Merino in drage svilne rute obeša po sebi že kravarica, in tako zaslužek celiga leta za eno obleko potrosi! Roka, za vile in grablje vstvarjena, dragi svilnati dežnik čez težko zlato avbo, ali čez tenjko s širocimi kraji obšito pečo razpenja! Ako bo to vse tako naprej šlo, kmalo bo tako delječ prišlo, da bo kravarica v rokovicah molzla, in pastarica v svilnatih nogovicah za kravami letala!

Samo eniga nasprotnika prevzetne dekleta poznajo, samo z enim sovražnikom se ima ošabnost vojskovati, — skerčena mošnja jim pomoč odreče! Ali tudi temu se pomoč najde po nepoštenih potih, nad kterimi, če jih natanjko prevdarimo, nam serce naše žalosti polno razpočiti žuga.

Razgernile smo vam, zapeljane naslednice! sedaj zagrinjalo, pod kterim pohlevnost, pridnost, poštenost in blagor prihodnji mile domovine umira; — odgovorite nam, če morete: ali smo kaj preveč rékle ali kaj nesrečniga govorile? Povejte nam: kam vas mora zapeljati ošabnost taka?

Ako nam pa poterđiti morate, da smo resnico govorile, zdramite se iz omotice, v kteri tavate nesrečne naslednice naše, — dajte slovó vertoglavnosti, po kteri se boste popolnoma pogubile!

Ne rečemo, da bi ne smele ptujiga blaga celò nič kupovati in bi se mogle oblačiti le v domače izdelke, ker dobro vémo, da se je pri vas na svetu marsikaj spremenilo in se tudi ptuje dobro in lepo blago po ceni dobiva, — ali med blagam, ki služi pošteni obleki, in med blagam, ki je oblačilo ošabniga napúha, kteri spodjeda vso srečo vašo in potem tudi blagor domovine, je velik velik razloček!

Vernite se toraj, zapeljane unukinje naše, nazaj k pošteni obleki, ki se bo vašimu zalimu životu ravno tako lepo prilegla, kakor nar dražji gizdave, v ktere se oblačite sedanji čas! Če mislite z dragimi tenčicami si pošteniga moža privabiti, se motite, ker dober gospodar se nališpaniga in okrišpaniga dekleta bojí, ne pa, da bi ga vzel za ženo, ki bi mu zapravila, kar si je on z delam in varčnostjo prihranil.

Prevdarite, drage hčerke! kar vam iz gòle ljubezni do vas svetjemo in spolnite prošnjo

Svojih starih mater.

J. D.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Zagreba. Kmetijska družba je kmetijo v Tuškancu kupila in bo ondi kmetijsko učilnico napravila in vert za kmetijske skušnje.

Iz Lutomera na Štaj. 1. nov. Xv. Ker čitateljem „Novic“ znabiti vstrežem, ako jim na kratko opišem zemljišne pridelke t. g. iz okolice naše, vam pošljem sledeče verstice.

Pšenica nam je dorasla lepa i zdačna; drevenka (po 40 austr. pintov) stoji u ceni po 3 fl. 13 do 3 fl. 24 kr. sr.; — žito (rež) je lepega zerna, pa ga je silo malo, komaj za potrebito séme, cena mu je 3 fl. 48 kr. do 4 fl. sr. drevenka; — ječmena je obilo lepega zerna; — oves je lep, tudi se ga je zadovoljno pridelalo, drevenka po 1 fl. 24 do 1 fl. 36 kr.; — koruza, hvala Bogu! izversten živež naših siromaških ljudi, posebno gòričke strani, se je hudo s sušo borila, vendar je čversto nalativala in zdačnega zerna donesla; prodaja se drevenka po 2 fl. 30 do 2 fl. 48 kr.; — krompir, posebno ranjeje posajeni i na pešeni zemlji je zdrav i dostojno debel, drevenka z verhom se prodaja po 1 fl. do 1 fl. 12 kr. Fežol je obrodil kakor že več godin ne tako, zato se je cena pinta, ki je bila ob času sajenja po 8¹/₂ kr., sedaj znižala na 3¹/₂ do 4 kr. Seno smo dobili lahko in lepo pod streho, bilo ga je tudi precej dosto; ali toliko težje je pa bilo z otavo; iz pervega njenega spočetka je htela vso travno korenče vročina posmoditi, ob času košnje pa je bilo, da je nismo mogli posušiti, i tako je zgnjilo dosto klaje; prihodnje poletje je bo zlo zmanjkovalo; cent sena ali otave stoji po 1 fl. do 1 fl. 6 kr. — Proso je dalo s fežolom obilen pridelk; plačuje se drevenka po 3 fl. do 3 fl. 12 kr.; iz njega prirejena kaša (pšeno) je u ceni pala od 14¹/₂ kr. na 6 do 7 kr. Zelje u posebno lepih glavicah se za primerin kup dobiva, tudi smo veseli nadjave, da u skledi nadevano se še počasi kaka svinska hamica na-nj zberše, ker se je repe in tikev (buč) obilo pridelalo. Hajdina (ajda) — tudi radostna trohica našega žganceljubega ljudstva — se nam je po večkratnom skrivanju spet letos po sredni obilnosti prikazala, namlatuje se je od voza po 11 drevenk — Sadja, razun nekaj črešinj, breskev i po srednem sliv, smo malo dobili; za to več so nas s hruškami oskerbovali naši Globočanje itd. — verhovniki naši — pokrajni sosedje u Medjumurju.

Vinska tergatev je bila kod nas pretečeni teden dokončana. Terte u spočetku grozdja po cvetu so se rodovitno nasnovala — ali do časa bratve je nastal ters le silo redek; ostalo je dosto sodov praznih, ki čakajo boljši letine prihodnje. Potrebovali smo o deževnem vremenu 14 do 15, o suhem pa 17 brent grozdja na polovnjak; vino po redu spravljeno bode dovolj dobro, zato pa tudi kupci za njim marljivo lazijo i ga nam bodo, ako bo tako napre šlo, vsega odpeljali; cena za štertinjak je 85 fl. do 98 fl. sr.

Naši poljodelci so jeli med koruzo duhan (tabak) sejati, pa so pozabili, da še cesarsko dovoljenje ni tako delec seglo; nekoji so bili ovađjeni in zato kaznovani.

Od Savine. (Konec.) Vender se k sreći od takih nesreč ne sliši veliko o Savini; huje se od Dravine, Voljske in Pake pripoveduje, ki so nek silno veliko blaga spridile ali pokončale. V Libii je Mozirska podružnica sv. Ožbalta bila v veliki nevarnosti, ker je voda na eni strani zemljo daleč spodjedla; bali so se, da se bo zaslula, in so iz nje podobe svetnikov in kar je bilo kaj vredniga, iznosili. Ostala je še, vunder se bojijo, de bi je prihodna povodinj ne poderla.

Kakor po drugod, so si bili tudi tù okolj ljudjé v veliki skerbi o tako stanovitnim deževanju: ajda je bila še na polji, krompir še ne izkopan, veliko otave še po travnikih, ozimine še celò malo vsejane. Pač so kaj goreče po hišah in po cerkvah Boga usmiljenja prosili, de bi se spet nebo zvedrilo in zjasnilo!

Kar se tukej od Savine pové, se tudi od drugih manjših rék našiga okraja pripoveduje. Voljska, ki

izpod Trojane na Štajarsko pride, je po Vranski, Šent-Jurski, Gomilski in Šent-Pavelski fari mlinam in zemljišam kaj dosti škode naredila. Veliki del Gomilske in nižji del Šent-Pavelske fare so bile veliko jezero. V fari D. M. za Goro ali v Reki ste dvé drugači mali vodi, velika in mala Reka se močno narasle in veliko škode naredile. Pri Paki, Šoštanji in tam okolj je nek Paka grozno delala. Roženkransko nedeljo je v Šoštanjski okolici več ljudi potonilo, ki so od sv. Križa romali; pripoveduje se sploh, de jih je bilo osmero. Ki so izpod Konjic k nam prišli, so pravili, de je Dravina skoz fare: Loče, Polčane, Studenice, Makole in Manšperg veliko jezero naredila, most med Makolam (Maxau) in Statenpergam vzela, veliko blaga pokazila, in polje močno poškodovala.

Po toliki stiski so nam bili dnevi od 15. do 24. t. m. sami jasni in vsi poletni, kaj prijetni. Ko mravlje so ljudje gomezeli po polji tako, da so zdaj razun repe in korenja kolj vsi pridelki že iz polja, in ozimina veči del v zemlji. Kodar ni voda prek derla ali stala, so pridelki kaj obilni. Ajda je bila malo kdaj tako polna, tudi zelje je prav lepo, še krompir je dobro storil; res de ga je spet precej gnjiliga ali nagnjitiga, pa tudi zdraviga se ga je lepo reč dobilo. Repa in korenje ste se sredno reč obnesle. Ker je bila prva žetev razun reží prav vesela, in se je tudi turšice in prosa veliko pridelalo, smo, hvala Bogu! spet s potrebno hrano oskerbljeni. Vina se je spet malo pridelalo, komaj več ko lani, po enih goricah še manj; ali kolikor ga je, je prav dobro. — Samo živína še kmetovavcam skerb dela, sosebno tistim, katerim je deževje pokošeno otavo spridilo, ali jim jo povodnja podsula ali odnesla.

De bi še le hotlo tako dolgo lepo biti, de bi si še nastelje in derv za zimo napravili; včerajsni dež in danes dopoldne nas je spet plašil: voda je spet precej narastla, in spet les mem nosila.

To sim Vam hotel ob kratkim naznaniti. Ako niste kje od kakiga dobriga dopisnika o tem kaj zvedili, zamorete od tega za „Novice“ obrniti, kolikor radi. Dobro bi bilo, ako bi Vam gg. nadučitela Musi in Turin od poslednjih povodinj kaj pisala; sosebno iz Gorogranskiga bi se kaj znamenitiga zvedilo. S.

Iz Laškega (Tüffer). Novi vrelec poleg Savíne že objema močno obzidje obdelanega po 75 centov teškega kamnja 5 čevljev visoko nad Savíno. Srenja Laškega terga je posestniku ponudila brez plačila veliko zemljiša, ako napravi ondi toplíce. — Nidavnej kar so po telegrafnem naznanilu iz Celja zasačila pri Zidanem mostu nekega Kočevarja, ki je v Letenjah na Ogerskem 4 lepe konje vkradel. Telegraf iz Celja ga je napovedal, in ko pride k Zidanemu mostu, so ga žandarji že sprejeli.

Iz Brega poleg Tersta. Kako potrebna je na turnih kalamita, se je v Dolíni žalostno pokazalo, kjer je 26. pret. m. ob 6. zvečer iz černih oblakov tako strašno strela v turn vdarla, da je križ pretergala in okoli zvonov in tudi nižji zid zlo poškodovala. Naj bi se tedaj ta potrebna naprava nikjer ne opustila! M. P.

Iz Postojne 28. okt. (Zakasnjeno). Grozne povodnje tega mesca, o katerih so „Novice“ marsikaj povedale, so tudi spet naš okraj zadele; mlini, ker so poleti zavolj pomanjkanja vode stali, so potopljeni bili zdaj po povodnji; še huji je pa v Planini bilo; cela dolina je pod vodo bila, tako da se je moglo iz Planine v Planinski grad po čolnih voziti. Otava je večidel zginila in pokošena je po vodi splavala; zelje in repa stoji v vodi, kar ni v nekterih krajih nepopolno zrelega domu spravljeniga bilo. Tako bo letošnje leto tako slabo kakor lansko.

Iz Orehka. Bl. Čeravno je že enmalo zastarana novica je vendar pomina vredna; naj jo tedaj tudi „Novice“ vverstijo svojimu zgodopisu. Poslednjo nedeljo augusta mesca je bila v Postojni cerkvena slovesnost, kakoršnje Postojnčani že davnej ne pomnijo: pel je namreč častiti gosp. Janez Fajdiga, rojen Postojnčan, novo mašo. Tudi nar stareji ljudje Postojnske fare se ne vedó spomniti, de bi bil kakšin Postojnčan ali Postojnski farán novo mašo pel; privrelo je tedaj od vsih strani toliko ljudstva, da jih veliko veliko ni moglo v cerkev. Pridigovali so pri tej priložnosti visokoučeni gosp. dr. Klofutar. Slavnoveseli dan povelicati so visoko častiljivi gosp. tehant Kure, iskreni domoljub, lepo slovensko pesnico zložili, h kateri je mnogozasluženi učenik v Postojni g. Fr. Vencajz pristoj in napev napravil. Še dolgo bo vsim pričujočim veselo znamenitni dan v blagim spominu!

Iz Ljubljane. V šolstvu Ljublj. ljudskih šol se je neka sprememba zgodila: bivši drugi katehet gosp. A. Reš pride za fajmoštra na Prežgajn, na njegovo mesto pride začasno gosp. A. Pavlič, ki je letos bogoslovje doveršil.

Novičar iz mnogih krajev.

Dokler nova srenjska postava na dan ne pride, so vse tiste reči, ki so po dosedanjim srenjskim redu spadala v oblast deželnega zbora, na priliko, kakošna prodaja ali razdelitev srenjskiga premoženja itd., ta čas deželnimu poglavarju za dovoljenje predložiti; kadar bojo pa cesarske vradnije po novim osnovane, gré njih dovoljenje deželnim poglavarstvom; to velja pa le od županij po kmetih in tistih mest, ki nimajo samosvojne postave. Če pa bi bilo v kateri srenji (občini) za srenjske potrebe treba srenjčanam davek naložiti, kateri preseže 20 od sto neravniga davka, ima o tem minister notranjih oprav v soglasju z ministram denarstva razsoditi. — Že ob času rajniga cesarja Jožefa II. se je prevdarjalo, kako bi se ogerska dežela po ptujih naselnikih obljudila in obdelovala; sedaj se sliši, da je ministerstvo notranjih oprav naselsko postavo izdelalo, ktera se bo kmalo cesarju v poterjenje predložila. — Ni davnej, kar je Dunajski denarni kovnici ukaz došel, da ima vsak mesec do 2 miliona gold. sreberniga denarja po novim skovati; izdajanje noviga skovaniga sreberniga denarja po cesarskih kasah pa še ni zapovedano. — Dunajski časniki pravijo, ker prihodnjih okrajnih ali kantonskih poglavarstev ne bo, tudi c. k. okrajnih zdravnikov ne bo; berž ko ne, pravijo ti časniki, bojo prihodnjič le okrožni ali kresijski zdravniki. Teško je to govorico zapopasti, ki je toliko manj verjetna, ker so c. k. distriktni zdravniki že pred bili, kakor kantonske poglavarstva. — Namest lesenih mostov bojo prihodnje leto na železnici povsod železne križem zvezane mostove po amerikanski sostavi naredili. — V Zagrebu veljá ta mesec 1 funt govejiga mesa 5 kr., telečjiga 8, svinskiga 8 in 7 kr., 1 funt nar lepši moke 6 kr., 1 funt sveč 18 kr., mjila (žajfa) pa 12 kr. — Slavni Arabec Abdel-Kader, ki je skozi 17 let Francozam veliko opraviti dal in kteriga je Napoleon unidan iz zapora izpustil, je prišel te dni v Pariz, kjer ga z veliko slavo sprejemajo; Napoleon ga je k sebi h kosilu povabil. — Po dolgih težavah je Belgiško ministerstvo skupej; kako dolgo bo ostalo, se ne vé. — Pravijo, da je Napoleon sina Jeromeoviga za naslednika izvolil, ako bi on brez otrok utegnil umreti; ker pa je omenjeni naslednik tako imenovane „rudeče ljudovladne stranke“ bil, so nekteri zlo nevoljni s tem Napoleonovim sklepam. — Švedski kralj Oskar I., 54 let star, je hudo zbolel; začasna vlada je postavljena iz polovice švedskih, polovice pa norveških deržavnih svetovavcov.